L. 12. Kraków, dnia 1. grudnia 1906. Rocznik XXVII.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną 2 kor. składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują Dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

L. 104147/906

I.

OBWIESZCZENIE.

Celem zapobieżenia uszkadzaniu ulic asfaltowanych, tudzież chodników betonowych, spowodowanemu zrzucaniem węgla kamiennego z wozów, Magistrat zakazuje **zrzucania węgla z wozów na ulice asfaltowane**, tudzież przypomina istniejący przepis § 35. Regulaminu czystości i porządku dla m. Krakowa z dnia 24. sierpnia 1884 L. 5874, mocą którego **zrzucanie węgla na wszelkie chodniki** w ulicach m. Krakowa jest zakazane.

Przekraczający powyższe rozporządzenie karani będą grzywną od 2 do 200 kor. lub aresztem od 6 godz. do 14 dni.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 9. listopada 1906 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L 102767/1906.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że c. k. Namiestnictwo we Lwowie reskryptem z 27. października 1906 L. 1495/2. A/26. III. zatwierdziło uchwalony przez Radę miejską na posiedzeniu dnia 25. stycznia r. b. **regulamin dla rzeźni miejskiej** w Krakowie, któryto regulamin równocześnie ogłasza się przez zamieszczenie go w całości na tablicach urzędowych w Magistracie, w Rzeźni i na Targowicy miejskiej, oraz w Dzienniku rozporządzeń dla stoł. król m. Krakowa*). Wchodzi on w życie z dniem 16. listopada r. b.

Regulamin ten obok przepisów sanitarnych i porządkowych w rozdziale III. zawiera także nową taryfę opłat za użycie rzeźni miejskiej, wagi, stajen, toru przemysłowego i t. p., a w rozdziale IV. postanowienie karne, mocą którego wszelkie przekroczenia przepisów Regulaminu, o ile nie będą podpadały pod postanowienia powszechnej ustawy karnej, karać będzie Magistrat po myśli rozporządzenia ministeryalnego z 30. września 1857 L. 198 Dzpp. grzywną od 2 do 200 koron, względnie karą aresztu od 6 godzin do 14 dni.

*) Obok.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 7. listopada 1906 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

Regulamin dla rzeźni miejskiej w Krakowie.*)

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Rzeźnia miejska jest zakładem publicznym, przeznaczonym do bicia zwierząt przeżuwających i świń w celu uzyskania zdrowego mięsa dla konsumcyi.

§ 2. Rzeź zwierząt powyższych bez względu na ich wiek odbywać się musi wyłącznie w rzeźni miejskiej, nawet w razie bicia na użytek domowy.

Wyjątek stanowi jedynie rzeź z konieczności, która powinna być jednak zgłoszoną w Zarządzie rzeźni miejskiej.

§ 3. W dniach powszednich rzeźnia miejska jest otwarta w czasie od 1. kwietnia do 30. września od godziny 7. rano do godz. 6. popołudniu, w czasie zaś od 1. października do 31. marca od godziny 7. rano do 5. popołudniu.

Na godzinę przed zamknięciem Rzeźni nie wolno już wprowadzać zwierząt celem ich bicia, a już zabite muszą być przed zamknięciem obrobione.

W dni niedzielne i święta uroczyste Rzeźnia będzie zamknięta.

Za przyzwoleniem Dyrektora Rzeźni można w nagłych wypadkach nawet w czasie poza godzinami, wyżej określonemi, używać Rzeźni, jednak za osobną dodatkową opłatą, w § 45. niniejszego regulaminu ustanowioną.

§ 4. Rzeźnicy i masarze winni zgłaszać w Zarządzie rzeźni miejskiej zatrudnionych u siebie pomocników i służbę, którą Zarząd w ewidencyi utrzymuje.

Rzeźnicy i masarze są odpowiedzialni za wszelkie lekkomyślne, a nie wskutek wadliwości przedmiotu samego powstałe uszkodzenia budynków Rzeźni, przyrzą-

*) Załącznik do protokołu obrad Rady miejskiej z 25. stycznia 1906 (zobacz numer 3. „Dziennika“ z r. b. str. 13).

dów mechanicznych i ruchomości, popełnione tak przez nich, jakoteż ich pomocników i służbę.

Wysokość odszkodowania oznacza Magistrat przy wydaniu orzeczenia karno-administracyjnego.

§ 5. Mający prawo wstępu do rzeźni miejskiej rzeźnicy, ich czeladź, uczniowie i parobcy mają się stosować do przepisów, objętych niniejszym regulaminem, i do zarządzeń Dyrektora Rzeźni lub jego zastępcy.

Do rzeźni miejskiej będą dopuszczone tylko osoby trzeźwe, zdrowe i wolne od chorób zakaźnych.

Surowo zabrania się wszelkich krzyków, kłótni, śpiewów, gwizdań, palenia tytoniu lub używania jakichkolwiek trunków w halach rzeźniczych, dalej zabrania się zanieczyszczania hal, stajen i placów, wreszcie zabrania się wprowadzania psów w obręb Rzeźni.

Wszelkie spory i zażalenia rozstrzyga Dyrektor Zakładu, względnie Magistrat.

Osoby obce, pragnące zwiedzić Zakład, muszą nabyć kartę wstępu po 50 hal. Dochód z kart wstępu rozdziela się co pół roku między służbę Rzeźni, której napiwków brać nie wolno.

Dzieciom niżej lat 14 nie wolno wchodzić w obręb Rzeźni nawet w towarzystwie osób starszych.

§ 6. Wjeżdżanie w obręb Rzeźni dozwolone jest tylko stępo, a konie umieszczać należy na placu nakrytym, na ten cel przeznaczonym. Wyjątek stanowi potrzeba zajeżdżania celem zabierania i wywozu mięsa.

Wywóz mięsa z rzeźni miejskiej odbywa się na wozach czystych, tylko na to przeznaczonych i przykrytych.

Nie wolno ani wynosić mięsa na plecach do miasta, ani taczkami wywozić podrobiu (głowy, płuca, serca, wątroby, wymiona).

W tym celu zaleca się wózki ręczne.

§ 7. Pracujący w Rzeźni obowiązani są do przestrzegania porządku i czystości. Zabrania się przynoszenia i rozmieszczania jakichkolwiek sprzętów własnych, np. beczek, skrzyń, kloców i t. p.

Nie wolno ostrzyć narzędzi na kamieniach ciosowych, przyrządami mechanicznymi bez potrzeby się bawić, lub też lekkomyślnie je uszkadzać.

Otwieranie głównych kurków wodociągowych i parowych wentyli, oraz zaświecanie lamp gazowych należy li tylko do służby zakładowej.

§ 8. Zwierzęta rzeźne zgrzane, lub zmęczone przebytą drogą albo transportem, mogą być dopiero po należytym wypoczynku zabite. Wyjątkowo (n. p. w razie cięższego uszkodzenia) mogą być bite wcześniej, co zależeć będzie od uznania Dyrektora lub jego zastępcy.

Krów cielnych, szczególniej w drugim okresie ich brzemienności, w zasadzie bić nie wolno.

O wyjątkach rozstrzyga Dyrektor lub jego zastępca.

§ 9. Zwierzęta rzeźne wogóle podlegają oględzinom weterynarskim w obrębie Rzeźni tak przed, jak i po ich zabiciu.

Nie wolno zatem zabierać, usuwać lub zamieniać mięsa, a wnętrzności zwierzęce winny wisieć tuż koło zabitego zwierzęcia dotąd, dopóki przez weterynarza zbadane nie zostaną.

W braku któregokolwiek z ważniejszych narządów wewnętrznych, cała sztuka oglądaną i do konsumcyi dopuszczoną nie będzie.

Mięso lub wnętrzności, chorobowo zmienione, ulegają konfiskacie.

Mięso, uznane za zdrowe, ma być naznaczone pieczęcią odbytych oględzin, następnie przez pieczętarza oznaczone pieczęcią na gorąco, zawierającą datę bicia.

§ 10. Przy wprowadzaniu zwierząt w obręb Rzeźni przedłożyć należy u wejścia paszporty lub przepustki z targowicy m., bolety uiszczonej należytości akcyzowej i rzeźnianej, a to bez względu, czy zwierzęta te idą na rzeź bezpośrednio, czyli też na czasowe umieszczenie w stajniach Rzeźni.

§ 11. Nie wolno w halach rzeźnianych rozbierać się, przemieniać i rozwieszać ubrania; na ten cel przeznaczone są szatnie.

Czeladź i służba rzeźnicza i masarska przy pracy w halach winna mieć na sobie czyste, płócienne kaftany i fartuchy nieprzemakalne.

Boso pracować nie wolno.

Noże przed i po robocie mają być schowane w pochewkach drewnianych lub skórzanych, zabronionem zaś jest trzymanie ich za zapaską, cholewą lub w ręce.

Opuszczający hale rzeźniane mają się obmyć z krwi i nieczystości, zanim wyjdą na ulicę.

§ 12. Zarząd Rzeźni czuwać będzie nad całością mięsa, skór i wnętrzności, nie odpowiada jednak za możliwe szkody.

ROZDZIAŁ II.

Postanowienia szczegółowe.

a) Rzeź bydła rogatego.

§ 13. W rzeźni dla bydła rogatego mają być bite woły, krowy i jałownik, o ile co do ich zdrowia żadne podejrzenie nie zachodzi.

Prowadzenie zwierząt na rzeź ma się odbywać wolno i spokojnie, bez krzyku, bicia, dręczenia lub stosowania środków gwałtownych. Prowadzić bydło na rzeź mogą tylko ludzie dorośli.

Zwierzęta złośliwe mają być wprowadzone do Rzeźni pod nadzorem ludzi, wyćwiczonych w obchodzeniu się ze zwierzętami domowemi; ewentualnie należy im nałożyć zasłonę na oczy jeszcze w stajni.

Zwierzęta podbite, skaleczone i nie mogące iść, ani na nogi się dźwignąć, mają być przewiezione do hali na wózkach zakładowych, wyłącznie do tych celów zbudowanych.

§ 14. Zarząd Zakładu oznaczy w Rzeźni stanowisko do bicia bydła każdemu z rzeźników; stanowisk tych dowolnie zmieniać nie wolno.

Przed biciem wiązać należy zwierzęta do kółek, w posadzce umieszczonych.

Bydło zabijane być ma zapomocą maski, albo przez poderznięcie szyi (rzeź rytualna). W pierwszym przypadku należy maskę należycie nałożyć i przymocować, a tylko czeladź, i to wprawna, ma ogłuszać zwierzę.

W przypadku drugim używa się na ten cel przeznaczonych pęt, a wiązanie i kładzenie zwierzęcia powinno się odbywać spokojnie i bez dręczenia.

Przy wytaczaniu krwi głowa bydlęcia ma być podtrzymywaną, dopóki jego ruchy nie ustaną.

Wiązać bydło dla celów rzezi rytualnej winni ludzie dorośli i dostatecznie silni, a uskutecznić to mają nie wcześniej, aż rzezak będzie obecny.

Skóry zwierzęcia przed zupełnem ustaniem życia rozcinać nie wolno.

§ 15. Przy rozbieraniu zabitej sztuki nie wolno rozwieszać po ścianach lub słupach jakichkolwiek części zwierzęcia, n. p. łoju, worka żółciowego lub sercowego. Znalezione wyporki (płód niedonoszony) wraz z częściami rodnemi krowy mają być niszczone. Z wyporków starszych wolno zdjąć skórę, jako własność rzeźnika, jeżeli wymogi weterynaryjno-policyjne temu na przeszkodzie nie stoją.

Zdejmowanie skóry z wyporków w każdym razie nie może odbywać się w hali, lecz w prosektoryum.

Żołądki bydlęce mają być na miejscu w hali rozcięte, ale treść żołądkowa ma być wpuszczona do podstawionego wózka, a nie na posadzkę.

Skóry, łój, mają być zaraz na miejscu zwijane, celem przeniesienia ich do właściwych składów, a rozcięte połówki zwierząt należy przesunąć ku środkowi hali i tak umieścić, aby oględziny weterynarskie można łatwo przeprowadzić.

Ćwierci mięsa, podrób (głowa, płuca, serce, wątroba) i nogi mają rzeźnicy po skończonej rzezi zabrać z obrębu Rzeźni.

§ 16. Podczas bicia zwierząt nie wolno zastawiać przejścia środkowego narzędziami lub naczyniami albo też wnętrznościami zwierzęcemi.

b) Rzeź cieląt, owiec i kóz.

§ 17. W rzeźni dla zwierząt małych bite być mają tylko cielęta, owce i kozy, a zajętych pracą obowiązują ogólne postanowienia Rozdziału II ustęp *a)*.

§ 18. Bicie tych zwierząt odbywać się ma przez zarzynanie na odpowiednich żłóbkach w sposób łatwy, szybki i bez dręczenia.

Noże powinny być niezardzewiałe, czyste, ostre i nieposzczerbione.

Zabrania się wieszania zwierząt na hakach przed zabiciem.

§ 19. Do rzezi dopuszczone będą tylko cielęta dojrzałe.

Zabrania się nadymania mięsa ustami lub mieszkami.

Rzeźnicy mogą z Rzeźni wywozić te zwierzęta, t. j. cielęta, owce, kozy, bite w skórze, lub po jej zdjęciu.

c) Rzeź świń.

§ 20. W rzeźni dla świń może być bitą tylko nierogacizna.

§ 21. Zarząd Zakładu oznaczy porządek i miejsce bicia oraz parzenia świń i oczyszczania ich z sierci. Tak przy parzeniu świń jakoteż i spłukiwaniu mięsa mają rzeźnicy postępować ostrożnie, by nie oblewali wodą innych ludzi, pracą zajętych.

§ 22. Zabita świnia po rozcięciu ma być na dwóch hakach rozwieszoną, a to dla ułatwienia oględzin, dla których trzewia (t. j. płuca, serce, wątroba) powinny być zawieszone przy zwierzęciu na hakach, do tego przeznaczonych. Sadło ma być ze zwierzęcia wyjęte.

Po oględzinach weterynarskich jelita zaraz mają być przeniesione do płuczkarni.

§ 23. Szczeci oraz odpadków przez noc w hali zostawiać nie wolno.

§ 24. Raz rozpoczętego bicia i sprawiania świń nie wolno przerywać.

d) Płuczkarnia żołądków i jelit.

§ 25. W płuczkarni dokonywa się oczyszczenia żołądków, jelit i nóg. Podczas roboty powinien panować porządek, czystość i spokój, wszelkie zaś odpadki winny być bezzwłocznie przez ludzi, czyszczeniem zajętych, usunięte.

W płuczkarni nie wolno zostawiać na noc ani przedmiotów opłukiwanych, ani żadnych sprzętów własnyc h

e) Waga.

§ 26. Żywego bydła rogatego rosłego wolno ważyć na jeden raz najwyżej po 2 sztuki; świń, cieląt, owiec i kóz po 10 sztuk.

§ 27. Mięso w ćwierciach i połówkach może być ważone dopiero po dokonanych oględzinach weterynarskich i opieczętowaniu.

§ 28. Należytość wagowa winna być przed zważeniem uiszczoną.

§ 29. Wagmistrz wydaje kwity, zawierające nazwisko żądającego ważenia, ścisłą wagę mięsa i uiszczoną należytość wagową.

f) Stajnie.

§ 30. Stajnie w obrębie rzeźni miejskiej służą do użytku rzeźników. Zwierzęta rzeźne, do nich wprowadzone, mogą pozostawać nawet i dni kilka za opłatą taryfową (§ 42), raz jednak wprowadzone do Rzeźni zwierzęta nie będą już poza obręb Rzeźni żywo wypuszczone.

Zwierząt, umieszczonych w stajniach, nie wolno karmić własną paszą, ale tylko karmą, przez Zakład dostarczoną, wyjąwszy wypadki, w których między Gminą a właścicielem bydła stanęła pod tym względem osobna umowa. Jako najmniejszą ilość karmy dla jednej sztuki bydła rosłego oznacza się 5 kg. siana na dobę, dla jednej świni litr kukurudzy, grochu lub osypki jęczmiennej, dla bydła drobnego 2 kg. siana, a dla cieląt 1 litr mleka.

Za wydaną karmę i podściółkę pobiera Zarząd należytość o 15% wyższą od ceny targowej.

Karmieniem i pojeniem zajmie się służba rzeźnicza.

Nie wolno wchodzić do stajen ze światłem w ręku, z palącą się fajką, cygarem lub papierosem.

§ 31. Zwierzęta rzeźne, mianowicie bydło rogate dojrzałe i jałownik, mają być należycie do żłobów przywiązane.

Zarząd Rzeźni czuwać będzie nad zwierzętami, w stajniach umieszczonemi, nie bierze jednak na siebie odpowiedzialności za wypadki nieprzewidziane, jak n. p. skaleczenie, uduszenie i t. p.

Ze stajen nie wolno wyprowadzać zwierząt bez uprzedniego uwiadomienia Zarządu Rzeźni i zapłacenia opłaty stajennej.

Oczyszczeniem stajen zajmie się służba zakładowa, do niej należy również obowiązek otwierania i zamykania stajen.

g) Składy na skóry.

§ 32. Skór na podwórzach Rzeźni rozkładać i nasalać nie wolno.

Do solenia i przechowywania skór przeznaczone są składy, których używać można za opłatą, w § 44. ustanowioną.

§ 33. Używający składu na skóry winien go na własny zamek lub kłódkę zamykać, gdyż Zarząd Rzeźni nie odpowiada za szkody i ubytki, w składzie zrządzone.

§ 34. Utrzymywanie czystości i porządku w składach należy do używających Rzeźni.

§ 35. Skóry z Rzeźni wywozić wolno albo należycie zasolone, albo zupełnie suche. Zabronionem jest wywożenie świeżych skór.

h) **Tor przemysłowy.**

§ 36. O zamiarze użycia toru należy naprzód Zarząd uwiadomić i należytość za użycie, w § 43. oznaczoną, z góry uiścić.

§ 37. Wozu kolejowego nie wolno otwierać wcześniej, nim się zjawi weterynarz celem zbadania transportu zwierząt co do stanu zdrowia.

§ 38. Toru przemysłowego nie wolno zastawiać wozami i wózkami. Skoro służba Rzeźni lub służba kolejowa da znać, że wozy kolejowe wjadą do Rzeźni, woźnice powinni być przy koniach.

ROZDZIAŁ III.

Należytości.

§ 39. Należytości za użycie Rzeźni od sztuki są następujące:

a) od wołu lub buhaja	2 kor.	— h.
b) od krowy	1 „	70 „
c) od jałownika (bukata)	1 „	50 „
d) od cielęcia, owcy, kozy, jagnięcia i prosięcia do 5 kg.	— „	50 „
e) od warchlaka od 5 do 19·5 kg. . .	1 „	— „
f) od nierogacizny nad 19·5 kg. . . .	1 „	50 „

§ 40. Należytości za użycie wagi są następujące:

1) od jednej sztuki zwierzęcia żywego:

a) od wołu, krowy lub buhaja . . . . 10 h.
b) od jałownika, cielęcia, owcy, kozy . . . . 6 „
c) od nierogacizny . . . . 6 „

2) od mięsa i innych produktów:

a) od jednego przodka bydlęcego z głową . . 10 h.
b) od jednej ćwierci . . . . 5 „
c) od przodka cielęcego . . . . 5 „
d) od jednej połówki świni . . . . 5 „
e) od łoju do 50 kg. . . . . 5 „
f) od łoju do 100 kg. . . . . 10 „
g) od każdych następnych 50 kg. . . . . . 5 „
h) od każdego innego towaru, w Rzeźni wyprodukowanego, jak od łoju.

§ 41. Należytości za oględziny weterynarskie są następujące:

a) od wołu, buhaja, krowy i jałownika po . . 20 h.
b) od cielęcia, owcy, kozy, jagnięcia, prosięcia i warchlaka po . . . . 5 „
c) od nierogacizny po . . . . 10 „
d) od mięsa, sprowadzanego z poza rogatek (ćwiartek, połówek lub całych zwierząt), od każdej sztuki po . . . . 8 „

§ 42. Należytości za użycie stajni za dobę od sztuki są następujące:

a) od wołu, krowy, buhaja . . . . 10 h.
b) od cielęcia, owcy, kozy . . . . 5 „
c) od nierogacizny . . . . 5 „

§ 43. Należytość za jednorazowe użycie toru przemysłowego od jednego wozu kolejowego wynosi 2 kor.

§ 44. Należytość za użycie jednego przedziału na skład skór wynosi miesięcznie 12 kor.

§ 45. Należytość za użycie Rzeźni poza godzinami, w § 3. oznaczonemi, wynosi:

przy biciu do 50 szt. bydła lub nierogacizny 16 kor. — h.
ponad 50 sztuk od każdej sztuki po . . — „ 30 „

ROZDZIAŁ IV.

Postanowienia karne.

§ 46. Przekroczenia postanowień niniejszego regulaminu, o ile nie podpadają pod postanowienia karnosądowe, karane będą według rozp. minister. z 30. września 1857 Dz. u. p. Nr. 198 przez Magistrat grzywną od 2 do 200 kor. względnie karą aresztu od 6 godzin do 14 dni.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.